

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ТУКАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ «ИШТИРӘК АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ»
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ СОВЕТЫ**

КАРАР

«06» декабрь 2019 ел

№53/1

Иштирәк авыл жирлегендә бюджет төзелеше
һәм бюджет процессы турында

Бюджет процессын җайга салу өлешендә Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Тукай муниципаль районы» муниципаль берәмлеге уставы нигезендә Тукай муниципаль районы Иштирәк авыл жирлеге Советы

КАРАР БИРДЕ:

1. Иштирәк авыл жирлегендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында нигезләмәне күшымта нигезендә расларга.
2. Әлеге каарны авыл жирлегенең мәгълүмат стендларында урнаштырып халыкка иғълан итәргә.
3. Әлеге каарны Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районының рәсми сайтында «авыл жирлекләре» бүлегендә һәм Татарстан Республикасы хокукуй мәгълүматының рәсми порталында урнаштырырга.
4. Әлеге каар рәсми басылып чыккан көннән үз көченә керә һәм 2020 елга һәм 2021, 2022 еллар планы чорына Иштирәк авыл жирлеге бюджетын төзегендә һәм үтәгендә кулланылырга тиеш.
5. Әлеге каар үтәлешен тикшереп торуны бюджет, салымнар, финанслар һәм икътисад буенча дайими комиссиягә йәкләргә.

Муниципаль берәмлек Башлыгы,
Совет рәисе

Г.С. Гарифуллина

Тукай муниципаль районы
Иштирек авыл жирлеге Советының
2019 елның 06 декабрендә 53/1
санлы карарына күшүмтэ

ТУКАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ИШТИРЭК АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНДЭ БЮДЖЕТ ТӨЗЕЛЕШЕ ҺЭМ БЮДЖЕТ ПРОЦЕССЫ ТУРЫНДА НИГЕЗЛЭМЭ

I. Гомуми нигезлэмэлэр

1 статья. Элеге нигезлэмэ белэн җайга салына торган хокукий мөнэсэбэтлэр

Тукай муниципаль районы Иштирек авыл жирлегендэ бюджет төзелеше һэм бюджет процессы турында элеге нигезлэмэ (алга таба – нигезлэмэ) Россия Федерациисе Конституциясе, Россия Федерациисе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Иштирек авыл жирлеге» муниципаль берэмлеге уставы нигезендэ Тукай муниципаль районы Иштирек авыл жирлеге (алга таба – авыл жирлеге) бюджетын төзү, карау, раслау, үтэү һэм үтэлешен контрольдэ тоту барышында, шулай ук муниципаль бурыч алуулар һэм муниципаль бурыч белэн идарэ итү процессында бюджет мөнэсэбэтлэрэндэ катнашучылар арасында барлыкка килгэн бюджет-хокук мөнэсэбэтлэрен җайга сала.

2 статья. Авыл жирлегендэ бюджет хокук мөнэсэбэтлэрэн гамэлгэ ашыруның хокукий нигезлэрө

Авыл жирлеге бюджеты Тукай муниципаль районы Иштирек авыл жирлеге Советы карары белэн эшлэнэ һэм раслана.

3 статья. Элеге нигезлэмэдэ кулланылучы төшенчэлэр һэм терминнар

Элеге нигезлэмэдэ Россия Федерациисе Бюджет кодексы белэн билгелэнгэн төшенчэлэр һэм терминнар кулланыла.

II. Авыл жирлегенең бюджет вэкалэлэрө

4 статья. Авыл жирлегендэ бюджет процессының төп этаплары

Авыл жирлеге бюджет процессы түбэндэгэ этапларны үз эченэ ала:

- бюджет проектын төзү;
- бюджетны карау һэм раслау;
- бюджет үтэлеше;
- бюджет турында каарата үзгэрешлэр һэм өстэмэлэр керту;

- бюджет үтэлеше турында хисапны раслау;
- муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру.

5 статья. Бюджет процессында катнашучылар

Авыл жирлегендә бюджет процессында катнашучылар:

- Совет;
- Башкарма комитет;
- бюджет керемнәренең баш администраторлары (администраторлары) ;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары (администраторлары) ;
- эчке муниципаль финанс контроле органы;
- контроль-хисап палатасы;
- Тукай муниципаль районнының финанс-бюджет палатасы (алга таба – район ФБП).

6 статья. Бюджет процессында катнашучыларның бюджет вәкаләтләре

Авыл жирлеге Советы авыл жирлеге бюджетын, аның үтэлеше турында хисапны карый һәм раслый, авыл жирлеге бюджеты үтәлешенең аерым мәсьәләләрен карау барышында контрольне гамәлгә ашыра, Россия Федерациисе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Россия Федерациисендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациисе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләрнең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациисенең, Татарстан Республикасының башка норматив хокукий актлары, авыл жирлеге уставы, әлеге нигезләмә нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Советка Россия Федерациисе Конституциясендә, Россия Федерациисе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында, Россия Федерациисенең һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукий актларында билгеләнгән бюджет мәсьәләләре буенча, компетенциясе чикләрендә аның вәкаләтләрен тәэмим итү өчен, авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан барлык кирәклө мәгълүмат бирелергә тиеш.

Авыл жирлеге Башкарма комитеты (алга таба – Башкарма комитет) авыл жирлеге бюджеты проектын төзүне тәэмим итә, аны кирәkle документлар һәм материаллар белән авыл жирлеге Советына раслауга кертә, бюджетара трансферларны бүлү методикасын һәм (яки) бирү тәртибен эшли һәм раслый, авыл жирлеге бюджетының үтәлешен һәм бюджет хисаплылыгын төзүне тәэмим итә, авыл жирлеге Советы раславына авыл жирлеге бюджеты үтәлеше турында хисап тапшыра, муниципаль бурыч белән идарә итүне тәэмим итә, Россия Федерациисе Бюджет кодексы, әлеге нигезләмә һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителгән, бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы муниципаль хокукий актлар белән билгеләнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Район ФБП ывыл жирлеге бюджеты проектын төзи, авыл жирлеге бюджеты үтэлешен оештыра, бюджет хисаплылыгын төзү тәртибен билгели, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, әлеге нигезләмәдә һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителгән, бюджет-хокук мәнәсәбәтләрен жайга салучы муниципаль хокукий актлар белән билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

Район ФБП ай саен Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә бюджетның касса үтэлеше турында хисап төзи һәм тапшыра.

ФБП Авыл жирлеге Башкарма комитеты белән килешү нигезендә гамәлгә ашыра:

- жирлек бюджетының үтэлешен тикшереп тору;
- жирлек бюджеты турындагы каарлар проектларына экспертиза ясау;
- жирлек бюджетының үтэлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү;
- бюджет акчаларыннан файдалануның экономиясен һәм нәтижәлелеген билгеләүгә юнәлдерелгән нәтижәлелеккә аудит үткәрә;
- муниципаль милектәге мөлкәт белән идарә итүнең һәм аның белән эш итүнең билгеләнгән тәртибе үтэлешен тикшереп тору;
- эчке финанс контроле һәм эчке финанс аудиты бюджет чараларының баш администраторлары тарафыннан гамәлгә ашыруны камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләүне гамәлгә ашыра;
- Иштирәк авыл жирлегендә бюджет процессын анализлау һәм мониторинглау, шул исәптән бюджет процессында ачыкланган тайпышларны бетерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;
- «Россия Федерациясе субъектларының контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге N 6-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән мәсьәләләр буенча башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

7 статья. Авыл жирлеге бюджеты керемнәре

Бюджет керемнәре Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы бюджет законнары, салымнар һәм жыемнар турында законнар, башка мәжбүри түләү турында законнар нигезендә формалаша.

Бюджет керемнәренә салым, салым булмаган һәм түләүсез керемнәр керә.

Бюджетның салым керемнәренә салымнар һәм жыемнар турында Россия Федерациясе законнары, салымнар һәм жыемнар турында Россия Федерациясе субъекты законы, авыл жирлегенең норматив хокукий актлары белән каралган федераль, региональ, жирле салымнар һәм жыемнар, шулай ук алар буенча пеня һәм штрафлар керә.

Бюджетның салым булмаган керемнәре Россия Федерациясе Бюджет кодексының 41, 42, 46 һәм 62 статьялары нигезендә формалаштырыла.

8 статья. Авыл жирлеге бюджеты чыгымнары

Бюджет чыгымнарын формалаштыру федераль дәүләт хакимиите органнары, Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимиите органнары һәм жирле үзидарә

органнары вэкаалэтлэрэн бүлешүгэ Россия Федерациисе законнарында билгелэнгэн чыгым йөклэмэлэре нигезендэ гамэлгэ ашырыла, аларның үтэлеше Россия Федерациисе законнары һәм килешүләр нигезендэ чираттагы финанс елында һәм план чорында авыл жирлеге бюджеты хисабына булырга тиеш.

9 статья. Муниципаль бурыч алулар

Авыл жирлегенең муниципаль бурычы структурасы Россия Федерациисе Бюджет кодексында билгелэнгэн бурыч йөклэмэләре төрләре буенча муниципаль бурыч йөклэмэләре төркеменнән гыйбарәт.

2. Тукай районы Иштирәк авыл жирлегенең озак сроклы йөклэмэләре түбәндәгеләр буенча булырга мөмкин:

- Тукай районы Иштирәк авыл жирлегенең гарантиясе (муниципаль гарантияләр);
- Тукай районының Иштирәк авыл жирлеге тарафыннан кредит оешмаларыннан алынган кредитларга;
- Россия Федерациисе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирлек бюджетына жәлеп ителгән бюджет кредитларына;
- Тукай районы Иштирәк авыл жирлегенең кыйммәтле кәгазыләренә (муниципаль кыйммәтле кәгазыләргә).

Тукай районы Иштирәк авыл жирлегенең бурыч йөклэмэләре, әлеге пунктта каралғаннан тыш, башка төрләрдә яши алмый.

3. Муниципаль бурыч күләменә түбәндәгеләр керә:

- муниципаль гарантияләр буенча йөклэмэләр күләме;
- Тукай районы Иштирәк авыл жирлеге алган кредитлар буенча төп бурыч күләме;
- жирлек бюджетына жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;
- муниципаль кыйммәтле кәгазыләр буенча бурычның номиналь суммасы;
- Тукай районы Иштирәк авыл жирлегенең юкка чыгарылмаган бурыч йөклэмэләре күләме (курсәтелгән) күләменнән тыш.

4. Тукай муниципаль районының Иштирәк авыл жирлегенең озак сроклы (кимендә бер ел), уртacha сроклы (бер елдан биш елга кадәр) һәм озак сроклы (биш елдан 10 елга кадәр) йөклэмэләре кыска сроклы (биш елдан 10 елга кадәр) булырга мөмкин.

5. Россия Федерациисе валютасында курсәтелгән муниципаль бурыч йөклэмәсе тулысынча туктатылган (кредитор тарафыннан билгелэнгэн йөклэмэләр һәм муниципаль хокукий актлар белән башкарылмаган) очракта, муниципаль бурыч йөклэмәсе шартларында каралган чорны юкка чыгару датасыннан соң өч ел эчендә муниципаль гарантия срокы тәмамланган һәм Бюджет кодексында каралган башка очракларда курсәтелгән йөклэмә тулысынча туктатылган дип санала һәм, әгәр авыл жирлеге Советы карапы белән башкасы каралмаган булса, муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

6. Әлеге статьяның 5 пунктында курсәтелгән сроклар тәмамлангач, авыл жирлеге башлыгы авыл жирлеге Башкарма комитеты житәкчесенең Россия

Федерациясе валютасында күрсәтелгән авыл жирлегенең муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан төшереп калдыру турында карар чыгара.

Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен туктату һәм аларны муниципаль бурычтан төшереп калдыру тәртибе Россия Федерациясенең бюджет законнары белән билгеләнә.

7. Муниципаль гарантия тубәндәгеләрне тәэмин итәргә мөмкин:

- принципалның бенефициар алдындағы бурычын (тәп йөкләмәне) тиешенчә үтәве;

- коммерциясез характердагы гарантияле очрак килеп туганда барлыкка килгән зыянны каплау.

Муниципаль гарантия бирү шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм муниципаль гарантия бирү турында шартнамә белән билгеләнә.

Муниципаль гарантияләр Тукай районы Иштирәк авыл жирлеге исеменнән Тукай районы Иштирәк авыл жирлеге Советының чираттагы финанс елына жирлек бюджеты турында Каарында күрсәтелгән гарантияләрнең гомуми суммасы нигезендә һәм чикләрендә Тукай районы Иштирәк авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан бирелә.

Муниципаль гарантия бирү һәм үтәү муниципаль бурыч китабында чагылыш табарга тиеш.

Муниципаль гарантияләрне бирү тәртибе Тукай районының Иштирәк авыл жирлеге Советы тарафыннан раслана.

8. Муниципаль бурыч белән идарә итү Россия Федерациясе Бюджет кодексының 92.1 статьясы 3 пунктында, 107 статьясы 3, 6 пунктларында һәм 111 статьясында билгеләнгән чикләүләрне үтәү зарурлығыннан чыгып гамәлгә ашырыла.

Жирле бюджет кытлыгы һәм чираттагы финанс елына муниципаль бурычның чикле күләме, Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән чикләүләрне үтәп, Тукай районы Иштирәк авыл жирлеге Советы каары белән чираттагы финанс елына жирлек бюджеты турында каар белән билгеләнә.

Хисап финанс елына жирлек бюджеты үтәлеше турындағы хисап буенча Тукай районы Иштирәк авыл жирлеге Советының жирлек бюджеты турында каары белән расланган Чираттагы финанс елында муниципаль бурычка хезмәт күрсәту чыгымнарының, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелә торган субвенцияләр исәбеннән гамәлгә ашырыла торган чыгымнар күләменнән тыш, инч өч күләме жирле бюджет чыгымнарының 15 процентыннан артмаска тиеш..

Муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру (муниципаль бурычны реструктуризацияләү һәм түләү максатларында бурыч йөкләмәләрен кабул итүдән тыш), муниципаль гарантияләрне бирү жирле бюджет үтәлеше барышында күрсәтелгән чикләүләрне бозган очракта башкарыла алмый.

Тукай районы Иштирәк авыл жирлеге Советы чираттагы финанс елына жирлек бюджеты турында каар кабул итү, жирлек бюджеты проектын төзу этабында һәм жирлек бюджетын үтәү барышында, шулай ук Тукай районы Иштирәк авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан муниципаль бурыч белән идарә итү барышында үз компетенциясе чикләрендә күрсәтелгән чикләүләрне үтәүне тәэмин итәргә тиеш.

9. Тукай районы финанс-бюджет палатасы Иштирәк авыл жирлегенең муниципаль бурыч кенәгәсендә алыш бара, аңа Россия Федерациясе Бюджет кодексы, шулай ук Тукай районы Иштирәк авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан расланган Иштирәк авыл жирлегенең муниципаль бурыч кенәгәсендә алыш бару тәртибе нигезендә мәгълүматлар көртөлә.

10 статья. Авыл жирлеге бюджетыннан бирелә торган бюджетара трансферлар формалары

Авыл жирлеге бюджетыннан бюджетара трансферлар түбәндәгө формада бирелә:

- муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр;
- Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән очракларда Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр;
- башка бюджетара трансферлар.

Район бюджетына авыл жирлеге бюджетыннан бюджетара трансферлар (төзелгән килешүләр нигезендә жирле эһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләренең бер өлешен гамәлгә ашыруга бюджетара трансферлардан тыш) жирле үзидарә органнары тарафыннан авыл жирлеге бюджетыннан район бюджетына бюджетара трансферлар бирү кагыйдәләрендә билгеләнгән шартларны үтәгәндә бирелә.

Жирле бюджетлардан бюджетара трансферлар бирүнен максатлары, тәртибе һәм шартлары Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукий актлары нигезендә кабул ителгән Иштирәк авыл жирлеге һәм район арасындагы килешүләр белән билгеләнә.

11 статья. Татарстан Республикасы бюджетына авыл жирлеге бюджетыннан субсидияләр

Татарстан Республикасы бюджетына авыл жирлеге бюджетыннан субсидияләр Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 маддәсендә билгеләнгән тәртиптә бирелә.

Әлеге маддәненең 1 өлешендә күрсәтелгән бюджетара субсидияләр авыл жирлеге бюджетында Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә карала.

12 статья. Авыл жирлеге бюджетыннан авыл жирлекләре бюджетларына субсидияләр

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләре нигезендә кабул ителгән авыл жирлеге каарларында караплан очракларда һәм тәртиптә, жирле эһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен үтәгәндә барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен финанслашу максатында, башка муниципаль берәмлекләр бюджетларына авыл жирлеге бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.

Элеге статьяда күрсәтелгән субсидияләрне бирү максатлары һәм шартлары авыл жирлеге һәм район Башкарма комитетлары каарлары белән билгеләнгән тәртиптә төзелгән авыл жирлекләре башкарма комитетлары арасында килешуләр белән билгеләнә.

13 статья. Район бюджетына авыл жирлекләре бюджетларыннан башка бюджетара трансфертлар

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләре һәм тиешле Татарстан Республикасы законнары нигезендә кабул итә торган Иштирәк авыл жирлеге каарларында караплан очракта һәм тәртиптә Тукай районы бюджетына авыл жирлеге бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар, шул исәптән төзелгән килешуләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлар бирелергә мөмкин.

III. Бюджет проектын төзү

14 статья. Гомуми нигезләмәләр

Бюджет проекты чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәэммин итү максатында социаль-икътисадый үсеш фаразлары нигезендә төзелә.

Авыл жирлеге бюджеты проекты авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның таләпләрен үтеп кабул итегендә нигезләмә нигезендә билгеләнгән тәртиптә төзелә.

Авыл жирлеге бюджеты проекты, бюджет проекты авыл жирлегенең муниципаль хокукий актлары нигезендә бер елга (чираттагы финанс елына) яки өч елга (чираттагы финанс елына һәм планнар чорына) төзелә һәм раслана, әгәр Россия Федерациясе субъекты законы белән (Россия Федерациясе субъекты бюджеты турындагы законнан тыш) муниципаль авыл жирлекләренең бюджет проектлары төзелә һәм раслана торган срок билгеләнмәгән булса.

Бюджет проектын төзү түбәндәгеләргә нигезләнә:

- Россия Федерациясе Президентының Бюджет юлламасы;
- бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;
- чираттагы финанс елына һәм планнар чорына авыл жирлегенең социаль-икътисадый үсеш фаразы;
- муниципаль программалар.

15 статья. Социаль-икътисадый үсеш фаразы

Авыл жирлегенең социаль-икътисадый үсеш фаразы авыл жирлеге Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә өч елдан да ким булмаган вакытка эшләнә.

Авыл жирлеге социаль-икътисадый үсеш фаразы авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан авыл жирлеге бюджеты проектын авыл жирлеге Советына чыгару турында каар кабул итү белән бер үк вакытта хуплана.

Чираттагы финанс елына һәм планнар чорына социаль-икътисадый үсеш фаразы планнар чорының параметрларын төгәлләштерү һәм планнар чорының икенче елы параметрларын өстәү юлы белән эшләнә.

Бюджет проектын төзү яки карау барышында авыл жирлегенең социаль-икътисадый үсеш фаразы үзгәрү бюджет проектының төп характеристикалары үзгәрүгә китерә.

16 статья. Бюджет керемнәрен фаразлау

Бюджет керемнәре авыл жирлегенең социаль-икътисадый үсеш фаразлары нигезендә, авыл жирлеге бюджеты турында карап проекты авыл жирлек Советына кертелгән көнгә гамәлдә булган Россия Федерациясенең салымнар һәм жыемнар турында законнары һәм бюджет законнары, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларының салым булмаган керемнәрен билгели торган Татарстан Республикасы законнары һәм авыл жирлек Советы каарлары нигезендә фаразлана.

Чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) жирле бюджет турында карап проекты авыл жирлек Советына кертелгән көннән соң кабул ителгән салымнар һәм жыемнар турында каарларга үзгәрешләр кертүне күздә тоткан, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларының керемнәрен (чыгымнарын) үзгәртүгә китерүче авыл жирлек Советы каарларында чираттагы финанс елыннан соң килүче елның 1 январеннән (иртәрәк түгел) үз көченә керү турында нигезләмәләр булырга тиеш.

17 статья. Муниципаль программалар

Авыл жирлегенең муниципаль программалары авыл жирлек Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Авыл жирлегенең муниципаль программаларын тормышка ашыру сроклары Башкарма комитет тарафыннан билгеләнгән тәртиптә билгеләнә.

Авыл жирлегенең муниципаль программаларын эшләү, әлеге программаларны формалаштыру һәм тормышка ашыру турында каарлар кабул итү тәртибе авыл жирлек Башкарма комитетының муниципаль хокукий акты белән билгеләнә.

Авыл жирлек муниципаль программаларын тормышка ашыруны финанс белән тәэммин итү өчен бюджет ассигнованиеләре күләме авыл жирлек бюджеты турында карап нигезендә һәр программага туры килгән бюджет чыгымнарының максатчан статьясы буенча программаны раслаган Башкарма комитет муниципаль хокукий акты нигезендә раслана.

18 статья. Бюджет турында карап проектын карау һәм раслау

Авыл жирлек бюджеты турындагы каарarda бюджет керемнәренең гомуми күләме, чыгымнарының гомуми күләме, бюджет дефициты (профицит), шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы, әлеге нигезләмә белән билгеләнгән башка күрсәткечләр керә торган төп характеристикалар булырга тиеш.

Бюджет турында карап белән раслана:

- бюджет көрөнөрөнөң баш администраторлары исемлеге;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлеге;
- бюджет ассигнованиеләрен чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемнәре (төркемнәре hәм төркемчәләре) буенча яисә бүлекләр, бүлекчәләр, максатчан статьялар (муниципаль программалар hәм эшчәнлекнөң программасыз юнәлешләре), чыгымнар төрләре төркемнәре (төркемнәре hәм төркемчәләре) буенча hәм чираттагы финанс елына hәм (яки) план чорына бюджет чыгымнары классификациясенең максатчан статьялары (муниципаль) программалар hәм программасыз эшчәнлек юнәлешләре), төркемнәре (төркемнәре hәм төркемчәләре) буенча бүлү;
- чираттагы финанс елына hәм планнар чорына бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;
- гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә юнәлдерелгән бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;
- чираттагы финанс елында hәм планнар чорында башка бюджетлардан алына hәм (яки) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;
- чираттагы финанс елына hәм планнар чорының беренче елына бюджет расланса, шартлы рәвештә расланган чыгымнарының гомуми күләме план чорының беренче елына бюджет чыгымнары гомуми күләменең кимендә 2,5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджеттара трансфертлар исәбеннән караптан бюджет чыгымнары гомуми күләменең кимендә 5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджеттара трансфертлар исәбеннән караптан бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча);
- чираттагы финанс елына hәм планнар чорына бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары;
- чираттагы финанс елынан hәм планнар чорының hәр елынан соң килә торган елның 1 январе торышына муниципаль эчке бурычның иң югары чиге hәм (яисә) дәүләт (муниципаль) тышкы бурычның иң югары чиге, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиген күрсәтеп;
- авыл жирлеге бюджетының Россия Федерациясе Бюджет кодексы hәм элеге нигезләмә белән билгеләнгән башка күрсәткечләре.

Авыл жирлеге бюджеты турында каар проекты расланган бюджетның план чоры параметрларын үзгәрту hәм аларга бюджет проектиның план чоры икенче елы параметрларын ёстәү юлы белән раслана.

Шартлы рәвештә расланган чыгымнар дигәндә план чорында бюджет чыгымнары классификациясе нигезендә бүленмәгән бюджет ассигнованиеләре аңлашыла.

19 статья. Авыл жирлеге бюджеты проекти белән бер үк вакытта тапшырыла торган документлар hәм материаллар

Киләсе финанс елына һәм планнар чорына авыл жирлеге бюджеты турында каар проекты белән бер үк вакытта авыл жирлеге Советына тапшырыла:

- бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;
- агымдагы финанс елының узган чорына авыл жирлеге социаль-икътисадый үсешенең якынча нәтижәләре һәм агымдагы финанс елына авыл жирлеге социаль-икътисадый үсешенең көтелгән нәтижәләре;
- авыл жирлегенең социаль-икътисадый үсеш фаразы;
- чираттагы финанс елына һәм планнар чорына авыл жирлегенең берләштерелгән бюджетының төп характеристикалары (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарның, бюджет дефициты (профициты) гомуми күләме) фаразы;
- бюджет проектина аңлатма языу;
- бюджетара трансфертларны булу методикалары (методика проектлары) һәм хисаплары;
- чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 январенә муниципаль эчке бурычның иң югары чиге һәм (яисә) дәүләт (муниципаль) тышкы бурычның иң югары чиге;
- агымдагы финанс елына бюджет үтәлешен бәяләү;
- жирле бюджет керемнәре чыганаклары реестры;
- башка документлар һәм материаллар.

Бюджет турында каар белән муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программалы булмаган юнәлешләре буенча бюджет ассигнованиеләрен булу расланган очракта, бюджет турында каар проектина муниципаль программалар паспортлары тапшырыла (күрсәтелгән паспортларга үзгәрешләр проектлары).

Авыл жирлеге Башкарма комитеты киләсе финанс елына һәм план чорына авыл жирлеге бюджеты турында каар проекти Совет каравына агымдагы елның 15 ноябреннән дә соңга калмыйча кертә.

Авыл жирлеге бюджеты турында каар проекти, әгәр ул авыл жирлеге Советына агымдагы елның 15 ноябрендә 24.00 сәгатькә кадәр кертелгән булса, вакытында кертелгән дип санала.

20 статья. Бюджет турында каар проекти керту

Авыл жирлеге Советына чираттагы финанс елына һәм планнар чорына авыл жирлеге бюджеты турында каар проекти кертелгәннән соң, бер тәүлек эчендә авыл жирлеге Башлыгы аны район контроль-хисап палатасына экспертиза үткәру өчен жибәрә. Бюджет проекти шулай ук стендларда, район сайтында рәсми бастырылырга һәм халық тыңлауларына чыгарылырга тиеш.

Район контроль-хисап палатасы 1 декабрьгә кадәр бюджет турында каар проекти хакында, әлеге проектиның ачыклаган очракта житешсезлекләрен күрсәтеп, бәяләмә әзерли.

Район контроль-хисап палатасы бәяләмәсе авыл жирлеге Советы депутатлары тарафыннан авыл жирлеге бюджеты турында каар проектина төзәтмәләр әзерләгәндә исәпкә алына.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына авыл жирлеге бюджеты турында кертелгән каар проекти, район контролль-хисап палатасы бәяләмәсе белән комиссиясгә, шулай ук авыл жирлеге Советы депутатларына карауга жибәрелә.

Авыл жирлеге бюджеты турында каар проекти буенча килешмәгән сораулар барлыкка килгән очракта, авыл жирлеге Башлыгы каары белән килештерү комиссиясе төзелергә мөмкин, аңа тигез санда авыл жирлеге Башкарма комитеты һәм Советы вәкилләре керә.

Килештерү комиссиясе авыл жирлеге башлыгы тарафыннан расланган регламент нигезендә авыл жирлеге бюджеты турында каар проекти буенча бәхәсле мәсьәләләрне карый.

Авыл жирлеге Советы тарафыннан кабул ителгән чираттагы финанс елына һәм планнар чорына бюджет турында каар тәүлек дәвамында имзалау һәм халыкка житкерү өчен авыл жирлеге Башлыгына жибәрелә.

21 статья. Бюджет турында каарны раслау сроклары һәм чираттагы финанс елына бюджет турында каар проектин вакытында кабул итмәү нәтижәләре

Авыл жирлеге бюджеты турындагы каар авыл жирлеге Советы тарафыннан расланган, авыл жирлеге Башлыгы тарафыннан имзаланган һәм чираттагы финанс елы башланганчы халыкка игълан ителгән булырга тиеш.

Авыл жирлегенең жирле үзидарә органнары үз компетенциясе кысаларында бюджет турында кабул ителгән каарны үз вакытында карауны, раслауны, имзалауны һәм халыкка житкерүне тәэмин итү буенча бөтен мөмкин булган чараларны күрергә тиеш.

Әгәр чираттагы финанс елына бюджет турында каар финанс елы башыннан үз көченә кермәсә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә бюджет белән вакытлыча идарә итү режимы кертелә.

22 статья. Агымдагы финанс елына һәм планнар чорына бюджет турында каарга үзгәрешләр керту

Авыл жирлеге Башкарма комитеты каарның хокукый җайга салу предметы булып торган барлык мәсьәләләр буенча агымдагы финанс елына һәм планнар чорына бюджетка үзгәрешләр керту турында проект эшли һәм авыл жирлеге Советына тапшыра.

Авыл жирлеге башлыгы авыл жирлеге Советына аңлатма языу һәм тәкъдим итә торган үзгәрешләрне нигезләү белән жирлек бюджеты турындагы каарга үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту турында каар проектин кертә. Күрсәтелгән проектны караганда авыл жирлеге Советы сессиясендә авыл жирлеге башлыгы яки ул вәкаләт биргән затның кертелә торган үзгәрешләр турындагы доклады тыңдана.

IV. Авыл жирлеге бюджеты үтәлеше

23 статья. Бюджет үтәлеше нигезләре

Авыл жирлеге бюджетының үтәлеше авыл жирлеге Башкарма комитет тарафыннан тәэммин ителә.

Бюджет үтәлешен оештыру район финанс-бюджет палатасына йөкләнә.

Бюджет кассаның бердәмлеге һәм чыгымнарның ведомствога буйсынуы нигезендә башкарыла.

24 статья. Керемнәр буенча авыл жирлеге бюджеты үтәлеше

Керемнәр буенча авыл жирлеге бюджеты үтәлеше түбәндәгеләрне құздә tota:

- Татарстан Республикасы, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә авыл жирлеге бюджетына салымнарны, жыемнарны һәм башка керемнәрне бүлүдән кергән керемнәрне авыл жирлеге бюджетының бердәм счетына күчерү;

- артык бүленгән суммаларны күчерү, артык түләнгән яки артык алышында суммаларны кире кайтару, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентлар һәм артык алышында суммаларга исәпләнгән процентлар суммаларын кире кайтару;

- артык түләнгән яисә артык алышында суммаларны Россия Федерациясе законнары нигезендә исәпкә алу;

- авыл жирлеге бюджеты администраторы тарафыннан авыл жирлеге бюджетына түләүләрне төгәлләштерү;

- артык түләнгән яки артык алышында салымнар, жыемнар һәм башка түләүләр суммаларын кире кайтаруны (исәпкә алуны, төгәлләштерүне) тормышка ашыру өчен кирәkle артык бүленгән суммаларны, средствонарны, шулай ук мондый кире кайтаруны үз вакытында башкармаган өчен процент суммаларын һәм артык алышында суммаларга исәпләнгән процентларны Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә авыл жирлеге бюджетының бердәм счетыннан күчерү.

25 статья. Чыгымнар буенча авыл жирлеге бюджеты үтәлеше

Чыгымнар буенча бюджет үтәлеше, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге нигезләмә таләпләрен үтәп, район ФБП тарафыннан билгеләнгән тәртиптә тормышка ашырыла.

Чыгымнар буенча авыл жирлеге бюджеты үтәлеше түбәндәгеләрне құздә tota:

- бюджет һәм акчалата йөкләмәләрне кабул итү һәм исәпкә алу;

- акча йөкләмәләрен раслау;

- акчалата йөкләмәләрне түләүгә санкция бирү;

- акчалата йөкләмәләрне үтәлешен раслау.

26 статья. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча авыл жирлеге бюджеты үтәлеше

Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет үтәлеше бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары, администраторлары тарафыннан жыелма бюджет язмасына таянып, бюджетның бердәм счетында калган акчалар белән идарә итү операцияләреннән тыш, Россия

Федерациясе, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә район ФБП билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

27 статья. Авыл жирлеге бюджетын үтэгэндэ авыл жирлеге бюджеты турында расланган каардан артык фактта алынган керемнэрне куллану

Бюджет үтэгэндэ авыл жирлеге бюджеты турында каарда расланган керемнэрнең гомуми күләмнен нө фактта артык алынган керемнэр район ФБП тарафынан, агымдагы финанс елына һәм планнар чорына авыл жирлеге бюджеты турында каарга үзгәрешләр кертмичә, муниципаль бурыч алуларга, муниципаль бурычны түләүгә, шулай Россия Федерациясе Бюджет кодексының 217 маддәсө 3 пунктында каралган қүләмдә бюджет ассигнованиеләре житмәгән очракта, авыл жирлегенең гавами норматив йөкләмәләрен үтәүгә жибәрелергә мөмкин.

Субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансферлар һәм физик һәм юридик затлардан максатчан билгеләнеше булган түләүсез керемнәр, шул исәптән әлеге нигезләмәдә билгеләнгән тәртиптә бюджетка күчүче, бюджет үтәгәндә авыл жирлеге бюджеты турында карагда расланган керемнәрнең гомуми қуләменнән фактта артык алынган керемнәр максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансферлар бирү максатларына туры китереп, агымдагы финанс елына һәм план чорына авыл жирлеге бюджеты турындагы карага үзгәрешләр кертмичә, жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертең, авыл цирлеге бюджеты чыгымнарын арттыруга жибәрелә.

28 статья. Агымдагы финанс елы тәмамлану

Авыл жирлеге бюджетын үтэг буенча операциялэр 31 декабрьдэ тэмамланы, Россия Федерациясе Бюджет кодексиниң 242 маддэс 2 пунктында күрсөтелгэн операциялэрдэн тыш.

Агымдагы финанс елында авыл жирлеге бюджетын үтәү буенча операцияләрне төгәлләү, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге маддә таләпләре нигезендә район ФБП билгеләгән тәртиптә тормышка ашырыла.

Агымдагы финанс елъының бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм финанслауның иң чик күләмнәре 31 декабрьдә уз көчләрен югалта.

Ағымдагы финанс елының соңғы эш көненә кадәр авыл жирлеге бюджеты үтәлешенә касса хезмәте күрсәтүче орган авыл жирлеге бюджетының бердәм счетындагы калган акчалар чикләрендә билгеләнгән тәртиптә түләүгә санкцияләнгән бюджет йөкләмәләрен түләргә тиеш.

Агымдагы финанс елында кулланылмаган, максатчан билгеләнеше булган субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар формасында алынган бюджетара трансфертлар Тукай муниципаль районы бюджеты кеременә кире кайтарылырга тиеш.

Максатчан билгеләнеше булган, субсидияләр, субвенцияләр hәм башка бюджетара трансферлар формасында алынган бюджетара трансферларның файдаланылмаган калдығы район бюджеты кеременә күчерелмәгән очракта, әлеге акчалар, Россия Федерациясе Финанс министрлығы тарафыннан билгеләнгән

гомуми таләпләрне үтәп, район финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә район бюджеты кеременә кайтарылырга тиеш.

V. Бюджет хисаплылығын төзу, тышкы тикшерү, карау һәм раслау

29 статья. Бюджет исәбе һәм бюджет хисаплылығы нигезләре

Бюджет исәбе һәм бюджет хисаплылығы нигезләре Россия Федерациясе Финанс министрлығы тарафыннан билгеләнә.

Бюджет исәбе финанс һәм финанс булмаган активларның торышы турында, шулай ук күрсәтелгән активларны һәм йөкләмәләрне үзгәртә торган операцияләр турында акчалата чагылдырылган мәгълүматны жыю, теркәү һәм гомумиләштерүнен тәртипкә салынган системасыннан тора.

Бюджет исәбе Россия Федерациясе бюджет классификациясен үз эченә алган счетлар планы нигезендә гамәлгә ашырыла.

Бюджет исәбе счетлары планы һәм аны куллану буенча инструкция Россия Федерациясе Финанс министрлығы тарафыннан раслана.

Авыл җирлегенең бюджет хисаплылығын үз эченә ала:

- бюджет үтәлеше турында хисап;
- бюджет үтәлеше балансы;
- эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында хисап;
- акча средстволары хәрәкәте турында хисап;
- анлатма языу.

Бюджет үтәлеше турында хисапта Россия Федерациясе бюджет классификациясе нигезендә керемнәр, чыгымнар һәм бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет үтәлеше турында белешмәләр тупланган.

Бюджет үтәлеше балансында хисап чорының беренче һәм соңғы көненә бюджет исәбе счетлары планы счетлары буенча авыл җирлегенең финанс булмаган һәм финанс активлары турында мәгълүматлар тупланган.

Эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында хисапта хисап чорында эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында белешмәләр туплана һәм дәүләт идарәсе секторы операцияләре классификациясе кодлары буенча төзелә.

Акча хәрәкәте турында хисап дәүләт идарәсе секторы операцияләре классификациясе кодлары буенча бюджет средстволары белән операцияләрне чагылдыра.

Анлатма язында Россия Федерациясе Финанс министрлыгының норматив хокукий актларында билгеләнгән мәгълүматны ачуга карата таләпләр нигезендә бюджет үтәлеше турында хисапта бирелгән бюджет үтәлеше хакында мәгълүматны тулыландыручи мәгълүматны үз эченә ала.

30 статья. Бюджет хисаплылығын төзу

Авыл җирлегенең бюджет хисаплылығы авыл җирлеге бюджеты акчалары баш администраторларының жыелма бюджет хисаплылығы нигезендә район ФБП тарафыннан төзелә.

Бюджет хисаплылыгы еллык хисап булып тора. Бюджеты үтәлеше турында хисап квартал саен ясала.

Ағымдагы финанс елның беренче кварталына, яртыеллыгына һәм тугыз аена авыл жирлеге бюджеты үтәлеше турында хисап авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан раслана һәм авыл жирлеге Советына, район контроль-хисап палатасына жибәрелә.

31 статья. Авыл жирлеге бюджеты үтәлеше турында еллык хисап

Жирлек бюджетының үтәлеше турында еллык отчет авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан төзелә һәм авыл жирлеге башлыгына тапшырыла а, андан соң ул авыл жирлеге Советына һәм районның контроль-хисап палатасына юлланачак.

Авыл жирлеге бюджетының үтәлеше турында еллык хисап авыл жирлеге Советының норматив хокукий акты проекты рәвешенде эшләнә.

Бюджет үтәлеше турында еллык хисап, аны караганчы, авыл жирлеге Советында тышкы тикшерү узарга тиеш, ул авыл жирлеге бюджеты акчалары баш администраторларының бюджет хисабын тышкы тикшерүне һәм авыл жирлеге бюджеты үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә бирүне үз эченә ала.

Еллык хисапны тышкы тикшерү районның контроль-хисап палатасы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Авыл жирлеге Башкарма комитеты районның контроль-хисап палатасына, ағымдагы елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча, аңа бәяләмә әзерләү өчен, авыл жирлеге бюджеты үтәлеше турында хисап тапшыра. Бюджет үтәлеше турында еллык хисап белән бер үк вакытта бюджет үтәлеше турында еллык хисап белән бергә авыл жирлеге Советына тапшырылырга тиешле карап проекты һәм башка документлар тапшырыла. Авыл жирлеге үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә әзерләү бер айдан да артмаган срокта башкарыла. Авыл жирлеге бюджеты үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә авыл жирлеге Советы контроль-хисап палатасы тарафыннан авыл жирлеге Советына, шул үк вакытта авыл жирлеге Башкарма комитетына тапшырыла.

Авыл жирлеге бюджеты үтәлеше турында еллык хисап авыл жирлеге Советына ағымдагы елның 1 маеннан да соңга калмыйча тапшырыла.

Бюджет үтәлеше турындагы еллык хисап белән бер үк вакытта авыл жирлеге Советының бюджет үтәлеше турында карапы проекты, бюджет үтәлеше турында башка бюджет хисабы һәм Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документлар тапшырыла.

Бюджет үтәлеше турында еллык хисапны карау нәтиҗәләре буенча авыл жирлеге Советы авыл жирлеге бюджеты үтәлеше турында карапны раслау яисә кире кагу турында карап кабул итә.

Авыл жирлеге Советы бюджет үтәлеше турында карапны кире каккан очракта, ул дөрес булмаган яки тулы чагылдырылмаган белешмәләрне бетерү һәм бер айдан артмаган вакыт эчендә кабат тапшыру өчен кире кайтарыла.

Бюджет үтәлеше турында авыл жирлеге Советы карапы белән хисап финанс елниң бюджет керемнәре, чыгымнары һәм дефицитының (профицитының) гомуми күләме күрсәтелгән авыл жирлеге бюджеты үтәлеше турында хисап раслана. Авыл

жирлеге бюджеты үтәлеше турында каарга аерым күшүмталар белән түбәндәгө күрсәткечләр раслана:

- бюджет көрөмнәре классификациясе кодлары буенча бюджет көрөмнәре;
- көрөм төрләре кодлары, көрөмнәренең ярдәмче төрләре, дәүләт идарәсе секторы операцияләре классификациясе буенча бюджет көрөмнәре;
- бюджет чыгымнарының ведомство структурасы буенча бюджет чыгымнары;
- бюджет чыгымнары классификациясе бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет чыгымнары;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары классификациясе кодлары буенча бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары.

VI. Муниципаль финанс контроле

32 статья. Муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыручи органнар

Муниципаль финанс контроле бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган Россия Федерациясе бюджет законнарын һәм башка норматив хокукый актларны үтәүне тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла.

Муниципаль финанс контроле тышкы, эчке, башлангыч, соңғыга буленә.

Тышкы муниципаль финанс контроле бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә контроль-хисап палатасының контроль эшчәнлеге булып тора.

Эчке муниципаль финанс контроле бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә авыл жирлеге Башкарма комитетының контроль эшчәнлеге булып тора.

Башлангыч контроль Россия Федерациясе бюджет системы бюджетларын үтәү барышында бюджет хокук бозуларын кисәтү һәм кисәтү максатларында гамәлгә ашырыла.

Соңғы контроль аларны үтәүнен законлылыгын, исәпкә алуның һәм хисаплылыкның дөреслеген билгеләү максатларында Россия Федерациясе бюджет системы бюджетларын үтәү нәтижәләре буенча гамәлгә ашырыла.

Муниципаль финанс контроле рәвешләре һәм тәртибе Бюджет кодексы һәм Россия Федерациясе бюджет законнарының башка актлары, шулай ук авыл жирлеге башкарма комитетының хокукый актлары белән билгеләнә.

Муниципаль финанс контролен тормышка ашыру ысууллары булып тикшерү, ревизия, тикшереп чыгу тора.

33 статья. Муниципаль финанс контроле объектлары

Муниципаль финанс контроле объектлары (алга таба - контроль объектлары) булып түбәндәгеләр тора:

- бюджет акчаларын баш бүлүчеләр (бүлүчеләр, алучылар), бюджет көрөмнәренең баш администраторлары (администраторлары), бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары (администраторлары);
- муниципаль унитар предприятиеләр;
- юридик затлар (муниципаль учреждениеләрдән, муниципаль унитар предприятиеләрдән тыш), индивидуаль эшкуарлар, физик затлар жирле бюджеттан

акчалар бирү турында шартнамәләрнең (килешүләрнең) шартларын, дәүләт яисә муниципаль гарантияләр бирү турында шартнамәләрнең (килешүләрнең) шартларын үтәү өлешендә.

Муниципаль финанс контроле органнары Россия Федерациясе бюджет системасының тиешле бюджетлары акчаларыннан, шулай ук Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетына бирелгән бюджетара трансферлардан һәм бюджет кредитларыннан файдалануны тикшереп тора. Мондый контроль шулай ук бюджетара трансферлар бирелгән төп бүлүчеләргә (бүлүчеләргә) һәм бюджет чарагарын алучыларга карата да гамәлгә ашырыла.

Контроль объектлары мәнәсәбәтендә (бюджет процессында катнашучылар, бюджет һәм автоном учреждениеләр, дәүләт (муниципаль) унитар предприятиеләр, дәүләт корпорацияләре һәм дәүләт компанияләреннән, устав (жыелма) капиталларында гавами-хокукый берәмлекләр катнашында хужалык жәмғиятъләреннә һәм ширкәтләреннән, шулай ук устав (жыелма) капиталларында мондый ширкәтләр һәм жәмғиятъләрнең өлеше (өлеше) булган коммерция оешмаларыннан тыш) муниципаль финанс контроле бюджет акчаларын баш бүлүчеләрне (бүлүчеләрне) тикшерү барышында бюджеттан акча бирү шартларын үтәү өлешендә генә тормышка ашырыла.

Контроль объектларының муниципаль финанс контроле органнарына аларның муниципаль финанс контроле буенча вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен кирәkle мәгълүматны, документларны һәм материалларны тапшырмавы яисә үз вакытында тапшырмавы, шулай ук аларны тулы күләмдә тапшырмау яисә дөрес булмаган мәгълүмат, документлар һәм материаллар тапшыру Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән жаваплылыкка кiterә.